

Skygger. Noveller

Af Carsten Ploug Olsen

ELSKEREN

Jeg måtte for enhver pris finde hende. Jeg havde søgt i ugevis, men hun var som sunket i jorden. Hele min fremtid, syntes det mig, afhang deraf. Sidste onsdag var vi skiltes i den mest venskabelige stemning, vi havde spøgt og leet, og hun havde sagt, at hun glædede sig meget til at se mig igen...

Vi mødtes første gang i vælgerforeningen, og havde straks syntes godt om hinanden. Vi var meget forskellige. Det lå ligesom i luften, at vi aldrig ville blive elskende, kun venner; men alene det at hun var kvinde og jeg mand, var den første barriere, vi måtte overskride. Derudover var jeg forholdsvis rig, idet jeg havde arvet en del penge efter min far, og havde forvaltet formuen heldigt, idet jeg havde investeret den i en givtig forretning, mens hun var ikke just fattig, så dog absolut heller ikke formuende. Hun var postbud, og levede alene sammen med sin lille datter, som hun havde med en mand, som hun nu var separeret fra. Men der var derudover nogle dybe, sjælelige overensstemmelser; eller nej, snarere *uoverensstemmelser* mellem os, der gjorde, at vi tiltrak hinanden som to modsatte, magnetiske poler.

Siden det første møde havde vi set hinanden regelmæssigt. Og vi havde virkelig nydt hver for sig at have fundet en ven. Men på det sidste mærkede jeg en ændring i mine følelser: Jeg krævede mere og mere af hende, spandt flere og flere luftkasteller efterhånden som mine venskabelige følelser for hende ændrede sig til regulær forelskelse.

Og nu – var hun væk. Jeg var gået op til hende som sædvanligt om onsdagen, men fandt ingen hjemme, hvilket jeg fandt besynderligt og dybt skuffende. Jeg ringede til hende fra mobilen, men fik kun fat i hendes telefonsvarer. Så var jeg flakket om på må og få i nærheden af hendes bolig, og håbede kun på, at hun snart ville komme hjem, og jeg ville få hende at se igen. Forgæves.

Jeg ringede flere gange den aften. Forgæves. Jeg fandt det mærkeligt, da hun arbejdede tidligt om morgenen til omkring middag, og så plejede at være hjemme resten af dagen. Til at begynde med forklarede jeg det med, at hun sikkert var gået ud for at købe lidt ind. Men efterhånden som timerne gik, og hun stadig ikke viste sig, blev jeg urolig. Hvad nu, hvis der var sket hende noget? Var hun måske kommet til skade, og var på hospitalet? Eller var hun bare gået i byen for at få sig en øl, og kom snart tilbage igen? Jeg besluttede at vente.

Jeg slentrede lidt omkring. Da jeg gik forbi SuperBrugsen i Vestergade, stak en ung mand mig en seddel i hånden. Jeg troede, at det var en reklame af en art, og fæstnede mig ikke synderligt ved det. Men da jeg rent tilfældigt kastede et blik på seddelen, løb det mig med ét iskoldt ned ad ryggen. På den stod: "Nina er død – spørg hendes søster!" Jeg greb mig til hovedet. Min første indskydelse var at stoppe den unge mand, der havde givet mig seddelen, men han var ikke at se nogen steder. Jeg løb i den retning, jeg mente, at han var gået, men fandt ingen, der lignede ham. Forpustet standsede jeg op, og forsøgte at fatte mig. "Spørg hendes søster" stod der på seddelen. Nina var enebarn.

Jeg ringede febrilsk til hospitalet.

- Jeg vil gerne vide, om I har modtaget en Nina Ottesen hos jer her til aften eller tidligere i dag?

- Et øjeblik.

Febersveden drev mig ned over ansigtet. Der lød en susen i røret.

- Nina Ottesen, sagde du?

- Ja

- Nej, vi har ingen indlagt med det navn.
- Men hun er ikke indlagt! Hun er måske død!
- Nå. Så kan jeg måske berolige dig med, at hun ihvertfælde ikke er her. Det er sikkert en misforståelse.
- Godt. Tak. Farvel.
- Farvel.

Jeg skyndte mig igen hen til Ninas lejlighed, og ringede på porttelefonen. Intet svar. Så ringede jeg på hos naboen.

- Ja?
- Jeg søger Nina Ottesen. Må jeg komme ind?
- Nina Ottesen? Kender ingen med det navn.
- Jamen, hun bor her, i lejligheden ovenover!
- Det kan ikke passe. Der bor et ældre ægtepar. De har boet her i 40 år.

Det svimlede for mig.

- Må jeg komme ind? Spurgte jeg stakåndet.
- Værsgod.

Det snurrede i højtaleren. Jeg åbnede døren, og trådte ind. Jeg skyndte mig op ad trapperne, hvor naboen stod og ventede på første sal.

- Goddag, jeg søger min veninde, Nina Ottesen. Jeg frygter, at der er sket noget alvorligt med hende. Jeg har været her mange gange, så sent som sidste onsdag.
- Der bor altså ingen her med det navn
- Jamen, det må være en misforståelse! Jeg *ved* at hun bor her!
- Gå selv op og se efter!

Jeg spurtede op på anden sal, og så på navneskiltet på døren. Der stod: "Ebba og Anders Jensen", og ikke, som der plejede, "Nina Ottesen". Det sortnede for mine øjne. Jeg ringede på.

- Goddag. Hvad kan jeg hjælpe dig med? Sagde den ældre, venlige herre, der lukkede op.
- Jeg forstår ingenting! Jeg skulle besøge min veninde, Nina Ottesen, hun bor her...dvs hun boede her...men nu...
- Så så, tag det roligt. Det må være en misforståelse. Min kone og jeg har boet her siden 1961, eller var det 1962...
- For helvede! Udbrød jeg, idet jeg mistede den sidste rest af selvbeherskelse. Den ældre herre målte mig med et strengt blik.
- Den tone bryder jeg mig ikke om! Vær venlig at gå!

Han smækkede døren i. Jeg bankede, hamrede på døren. Men intet skete. Så faldt jeg om, og mistede bevidstheden.

Da jeg kom til mig selv igen, var det nat, og bælgmørkt på trappen. Jeg resignerede. Jeg ville gå ned ad trappen igen og ud, men pludselig var der ikke længere nogen trappe at gå ned ad. Der var heller ingen dør foran mig. Jeg befandt mig, syntes det, i et umådeligt, mørkt rum, eller sal. Jeg kunne ihverttilfælde ikke mærke nogle vægge eller døre i mørket. Kun en kølig, velduftende luft. Jeg græd. Havde jeg da helt mistet forstanden? Jeg lagde mig afmægtigt ned, og græd. "Nina, Nina!" skreg jeg i mørket. Et ekko svarede: "Ina...Ina!"

Så vendte jeg mig om, og ville begynde at gå ud i mørket, men ramlede med ét imod en dør. Hvad var nu dette? Jeg bankede på. Og...en kvinde lukkede op. Det var...Nina. Hun så på mig med et lidt forlegent smil. Jeg kunne se, at der brændte levende lys inde i den lejlighed, hvor hun befandt sig. Der lød også dæmpet, klassisk musik.

- Så kom du endelig. Jeg har ventet på dig!

- Men...

- Så, nu er du her jo. Kom nu ind. Jeg har længtes efter dig!

SKYGGER

På et loftsværelse i den indre by lå en ung mand en nat på sin seng, og så op i loftet. Udenfor blinkede en neonreklame, og den kastede små, dansende skygger op på loftet og på væggene. Manden havde ligget sådan i en ugestid, kun afbrudt af toiletbesøg og nødtørftig indtagelse af næring og væske.

Hvad tænkte han på? Han tænkte ikke. Tankerne kom automatisk som forgiftede pile skudt af af en ondsindet guddom. Lejet var blevet hårdt efter få timer. Nu smertede det overalt i kroppen.

-Min kærlighed er forgiftet, forbandet, forbandet, døden, døden, åh ja døden...! For det gennem hans tanker ustandseligt, mens han så på skyggerne. Han forsøgte at finde et hvilepunkt for blikket, for tankerne, forgæves.

Med ét forandrede skyggerne. En af dem vinkede ligesom til ham. Havde han set rigtigt? Nej, det var sikkert bare et bedrag. Men skyggen vinkede igen, og betydede ham, at han skulle komme op til dem. Vantro rejste han sig op på albuerne, stirrende. Skyggen begyndte at danse. Den tog de andre skygger i hænderne, sluttede kæde og dansede. Manden rejste sig op på knæ, rakte hænderne op mod de dansende skygger. Den største skygge rakte ud mod ham med en stav af en art, og berørte ham let. Han følte sin krop forsvinde og at kun en uendelig træthed blev tilbage. Langsomt svævede han op mod de andre skygger, der straks tog fat i ham, hvirvlede ham ind i dansen, der blev vildere og vildere. Samtidig med at dansen blev vildere, skyggerne jog rundt og rundt, tiltog hans træthed.

Han følte, hvordan han skulle brække sig, og da han gjorde det, blev det kun til en skyggestråle. Han følte, hvordan hans øjne brændte af træthed og had til de andre skygger, og da han slog ud efter dem, gik hans hånd lige igennem dem, til deres store jubel og latter.

-Hjælp! Han slår os! jublede de med forstilt rædsel.

Hele natten jog de således rundt og rundt med den unge mand i midten. Da morgenen kom, og Solen stod op, veg skyggerne, denne gang i ægte rædsel.

-Lyset! Lyset! skreg de, og flygtede i alle retninger, kun for at blive indhentet og udvisket af Solens stråler på loft og vægge.

Da den unge mands søster næste dag kiggede op til ham, fandt hun værelset forladt. Sengen var redt. Der var rent. På væggen hang den eneste prydelse i værelset: Et lille krucifiks. Dets skygge faldt lang og sort og hård på den hvide væg i sollyset.

MØRKEKAMMERET

Han var en ivrig amatør fotograf, og havde været det, så længe han kunne huske. I virkeligheden arbejdede han jo med noget helt andet, tjente sine penge ved et kedeligt kontorarbejde inde i byen, men hans hjerte bankede for fotografiet. Han tog billeder af landskaber, bygninger men mest af alt af mennesker.

Han havde én brændende ambition: At tage det perfekte billede. Et, der udtrykte al natur, al ånd. Han drømte om at indfange selve livet i et magisk øjeblik. Han var ikke klar over, om han skulle søge motivet til dette billede i naturen eller hos mennesker. Så han vandrede rundt efter arbejdstid, hver dag, dag efter dag, aften efter aften og søgte. Af og til havde han på fornemmelsen, at NU var det der, NU havde han endelig taget det ultimative billede af alting, kun for at blive skuffet, når han kom hjem og fremkaldte filmen.

En aften, det var midt i juni, havde han kort før klokken elleve set en svane lette fra mosen. Han havde iagttaget den medens den svømmede roligt rundt i vandet, med kongelig værdighed havde den bevæget sig lydløst rundt mellem ænderne, havde hvæset af de mest modige eller de mest uforskammede, der vovede at komme dens majestæt for nær. Og da, netop da, havde han følt, at øjeblikket var der. Kunne han blot få den til at lette! Som et billede på menneskets, sjælens ophøjelse og flugt fra støvet, tænkte han. Som et billede på alt det, man må forlade, for at nå til åndens evige riger.

Han havde holdt kameraet parat. Havde indstillet det perfekt. Så begyndte han at råbe ad svanen, samtidig med at han fægtede med armene. Svansen reagerede ikke, men vendte sig blot bort som i foragt. Så tog han en sten og kastede efter den uden at ramme. Svanen svømmede hurtigt lidt væk. Så tog han endnu en sten og kastede den af al kraft mod et punkt tæt ved svanen. Denne gang reagerede den. Den så et øjeblik arrigt på ham, så baskede den nogle gange med vingerne og-lettede. Da tog han billedet. Han var sikker på, at dét var Billedet. Endelig var det lykkedes.

Manden skyndte sig hjem, gik ind i mørkekammeret og fremkaldte filmen. Men-hvor besynderligt: Lige meget hvor mange gange han prøvede at fremkalde det med længsel ventede billede, var resultatet det samme: Billedet var et negativ. Svanen var sort, vandet hvidt, himlen hvid, sivene ubestemmeligt grå-hvide. Ét sort punkt midt i al det hvide. Han var fortvivlet. Det han så sikkert havde troet var det, han ledte efter, viste sig at være det modsatte: Et forbandet negativ. Han undersøgte sin fremkaldervæske, den røde pære, alt i rummet. Alt var som det plejede. Det var uforklarligt. Et virkeligt mysterium.

Så han måtte på den igen. Ud at søge andre motiver, biler, mennesker, gamle, unge, kirker, stearinlys bag gardiner, han prøvede alt. Det ville bare ikke lykkes.

Så en dag kom han forbi en mægtig eg i skoven. Træet knejsede majestætisk over den øvrige vegetation, med sin vældige krone, sine knudrede, tykke grene, grene, der endte i blade, og grene, der endte i ingenting, blot grenstumper uden blade. Et billede på mennesket, på livet, på den evige vækst, tænkte han jublende. Han lagde sig ned på jorden, så han både kunne få lidt af rødderne og noget af himlen med. Han knipsede. Flere gange. Dette måtte være det helt rigtige, tænkte han lykkelig og fuld af forventning.

Men da han kom hjem i mørkekammeret, gentog det hele sig. Billedet var, også denne gang, et negativ. Lige meget hvor mange gange han forsøgte at fremkalde det.

-Jeg duer ikke til at tage billeder, sagde han sorgfuldt hen for sig selv, -jeg er og bliver en elendig fotograf. Jeg opgiver det! Mismodigt kastede han kameraet væk.

Næste dag gik han ind i mørkekammeret for at rydde op efter sin lange karriere som amatør fotograf. Han tog filmen ud af kameraet. Og så så han, at der var et billede mere på filmen, et han ikke mindedes at have taget. Af gammel vane fremkaldte han det. Det viste ham selv på hovedet.

-Det må være faldet på udløseren, tænkte han træt. Pludselig dæmrede noget for ham ved synet af dette tilsyneladende sidste, spottende bevis for hans uduelighed som fotograf: Dette var jo dét han altid havde søgt efter. Billedet. Det ene Billede! Det, der udtrykte alting. Glad gik han ud af kammeret, og hængte billedet op på væggen i

stuen i den flotteste ramme han havde.

DE NØGNES BY

-Se min nye trøje, hviskede den unge kvinde og skutede sig i blæsten. Det var efterår. Det blæste, og de fleste af træernes grene var nøgne.

-Smart! sagde den unge mand, idet han hakkede i ordet af kulde. -Har du set det nye katalog fra Svinding? Der var et par rigtig lækre bukser. Lige noget for en høj, flot pige som dig!

De kravlede sammen op ad kantstenen, pustede, asede. De gik ind på cafeen. -Åh nej, der sidder Carl og Bettina, hviskede den unge kvinde, -de er så utålelige. De tror, de ejer verden. Lad som om du ikke ser dem. Jeg går op og bestiller til os. Find lige et bord.

Den unge mand kravlede ind i mængden af mennesker, stødte let til en eller anden, mumlede sit "Undskyld". Endelig fandt han et bord. Han klatrede op på stolen, og så op på undersiden af bordet. -Svin! tænkte han da han fik øje på et stykke tyggegummi, der var sat fast under bordpladen. Den unge kvinde kom kravlende med en bakke med øl og sodavand. Øl til ham, sodavand til hende. De sad og så hinanden dybt i øjnene under bordet. Af og til rakte de op for at få en slurk.

-Skal vi ikke danse? sagde kvinden så, da hun ikke kunne finde på noget at sige. -Det kan vi da godt, svarede manden, og kravlede ned ad stolen. De bugtede sig vej ud på dansegulvet, hvor manden straks begyndte at vride sig som i smerte. Kvinden så beundrende på ham. -Lækre sko, du har, hviskede hun henført i hans øre. Manden smilede overlegent, men så hurtigt ned ad sig for at checke, om hun gjorde nar.

Imidlertid havde Carl fået øje på dem. Hej! råbte han tværs gennem lokalet, og piftede. -Kom herover! Vær nu ikke sådan nogle dødbidere! Den unge mand så opgivende på kvinden. Så vendte han sig om mod Carl, smilede og råbte tilbage: -Det kan I sgu selv være! Han blinkede til kvinden, der så forelsket på ham. -Nej, kom I herud og dans! -Gu vil vi ej! -Store lokum! Carl vendte sig fra dem, som havde han ikke hørt det sidste. Bettina fortalte tilsyneladende et eller andet ustyrligt morsomt. Ihverttilfælde kastede Carl kroppen bagover, og var lige ved at falde ned ad stolen. -Pas på! hørte de Bettina råbe skrækslagent. Carl skutede sig i kulden, børstede en krumme af armen og smilede overlegent til hende.

-Kom, vi skrider, hviskede den unge kvinde til den unge mand. -Det her sted stinker! Lad os gå ud at købe noget tøj! Manden tog hende under armen, og sammen kravlede de gennem mængden, der knurrede let ad dem. Blæsten jog gennem gaden. Manden stillede sig så kvinden fik lidt læ. De gik hen til Svinding, ind ad døren. En voldsom blæst for gennem lokalet. De skutede sig. Kvinden gik hen til et tomt stativ, tog en tom bøjle, og hviskede: -Kunne du ikke tænke dig at se mig i den her? Manden smilede. -Den har du ikke råd til, sagde han. Kvinden så mismodigt på prisen. Nej, den var for dyr. Og det var sidst på måneden. Hun havde næsten ingen penge. De gik ud igen.

Manden så sit spejlbillede i Svindings udstillingsvindue: En lille, nøgen dreng, med sut i munden og en bamse i hånden. Men selv syntes han, at han så en høj, ung, flot mand, med moderigtige skægstubbe. Det stormede gennem gaderne. Kvinden råbte, for at overdøve blæsten og følelsen af den bidende kulde: -Se min nye frakke! SÅ SE DOG MIN KÆMPESTORE NYE, RØDE FRAKKE!

Den lille dreng kastede sig ind til hende, græd, hulkede, søgte hendes nøgne bryst.

TÅRNET

De to tvillinger strakte sig på græsset, og så kærligt på hinanden. -Hvor kan vi mon få smeltet det guld, vi fik af far i fødselsdagsgave om til ringe? spurgte manden. Kvinden svarede: -Måske i tårnet dér. Det har jeg hørt. Kvinden pegede mod det hvide tårn lidt væk. Det syntes at strække sig helt op i himlen. De kunne ikke se toppen. Og-i

virkeligheden var det måske ikke hvidt, men derimod mange eller alle farver. Det var kun på afstand, at det så hvidt ud.

-Ihverttilfælde kan vi meget bedre se, når vi når toppen, sagde manden. Kvinden nikkede. -Jeg længes sådan efter toppen, svarede hun. -Jeg længes efter åbne vidder, frit udsyn. De tog hinanden i hænderne, og vandrede hen til tårnet. Langsomt begyndte de opstigningen.

-Der er mange her, sagde kvinden undrende. -Jeg troede, vi havde det helt for os selv, at vi var alene her. Manden smilede, men sagde ingenting. -Hov, hvor skal I hen? spurgte kvinden nogle andre mennesker, der også gik på trapperne. -Til toppen! svarede de glad.

Efter et stykke tid begyndte de at blive trætte. Manden så sig til siden, og-forunderligt: Straks han så mod tårnets væg, åbnede der sig et vindue, der hvor hans blik faldt. Han så en grøn eng dybt nede, hvor heste, køer og får gik og græssede roligt. -Hvor skønt, hviskede han for sig selv. Men en anden mand, der var på samme trappetrin, sagde: -Det er da ikke noget! Ja, efter min mening er det grimt. Jeg kan se, at de er ved at bygge en lodseplads dér. Du er da en underlig én, at du finder det skønt! -Lodseplads? Det kan jeg ikke se. Jeg ser kun en frodig, grøn eng og dyr, der går og græsser. -Er du da blind? spurgte den anden vredt. Manden så en ekstra gang ud og ned. Nej, det var en eng og der gik dyr og græssede. Han smilede og tav.

Da de havde gået lidt længere, kom de til et sted, hvor trappetrinene tilsyneladende hørte op. Istedet så de ned i en dyb afgrund. Der var koldt. Det blæste. -Far! skreg de angste. -Far, hjælp os, hvor er du? Deres far hørte dem, og han skyndte sig ned fra sit kammer øverst i tårnet, og bar dem over afgrunden. På den anden side fortsatte trappetrinene.

-Hvornår er vi ved toppen? spurgte kvinden forpustet, da de havde vandret videre nogle timer. -Det virker så endeløst! Gid vi aldrig var begyndt opstigningen! Manden var også træt. Men tårnets vogtere smilte venligt til dem, og sagde ingenting. Endelig kom de til en afsats, hvorfra der tilsyneladende ikke var flere trin. Men der var heller ikke fri udsigt. De var ikke ved toppen endnu. -Gud, har du set mit guld?! råbte kvinden glad. -Nu har jeg min ring. Mine skridt har varmet guldet op så det er smeltet..men...er dette virkelig ikke toppen? -Åbenbart ikke, svarede manden. -Men se denne udsigt! udbrød han overrasket. Hun så over mod væggen, der hvor han pegede, og straks åbnede der sig et vindue dér. -Ser du det samme som jeg?! spurgte hun. -Ja. Det er far. Han vandrer der i haven under os. Jeg tror, at han er ved at vande. Eller også luger han. Hej! råbte han glad og vinkede. Faren så op et øjeblik, smilede så det glimtede i hans dybe, uudgrundelige blik. Han vinkede tilbage. Så pegede han videre op i tårnet. -Jeg tror aldrig vi når toppen, sagde kvinden endelig mildt. -Men det gør heller ingenting! Så længe vi bare kan se far, så længe vi bare har denne vidunderlige udsigt! Det bliver skønnere og skønnere, der bliver flere og flere vinduer, jo højere vi når.

Manden smilede, omfavnede hende og kyssede hende. Så vandrede de videre op i tårnet.

Skoven

Jeg kunne ikke længere udholde angsten. Jeg tog min frakke og mine støvler på og gik ud i sneen. Det stormede. Bag mig lyste hyttens vinduer gyldent, foran mig kun mørke. Jeg trak frakken tæt op omkring halsen, havde glemmt at tage halstørklæde på. Jeg gik ud over markerne på må og få i flere timer. Mine støvler blev tungere og tungere af mudderet. Jeg for vild.

Efterhånden vænnede mine øjne sig til mørket. På et tidspunkt så jeg et mørkere punkt lidt fremme. Det var en skov. Jeg gik henimod den. Da jeg passerede skovbrynet, og gik ind i skoven, forsvandt stormens tuden. Stillehed. Jeg børstede sneen af frakken og trampede mudderet af støvlerne. Så hørte jeg det. Sangen. En svag nynnen, der syntes at komme længere inde fra skoven.

Jeg gik i lydets retning. Jeg så et svagt lysskær, og store, blege, urolige skygger på stammerne. Der var nogen i skoven. Nogen havde tændt bål her. Det var varmere inde i skoven, så jeg knappede de øverste knapper i frakken op. Jeg svedte. Så så jeg dem. Kvinderne. De sad omkring bålet i en lysning med hinanden i hænderne. De var

nøgne. Jeg dukkede mig.

Kvindernes sang steg og blev klagende. Jeg sad på hug bag et træ. Det værkede i mine ben. En af kvinderne rejste sig. Hun vendte sig imod mig. Hendes øjne var lukkede som om hun sov eller var i trance. Hun gik henimod mig. Kvindernes sang standsede idet kvinden standsede, få skridt fra mig. Hendes ansigt og krop lå i skygge. Så rakte hun sine knyttede hænder mod himlen og græd uden at åbne øjnene.

Jeg skyndte mig væk. Jeg har været i skoven flere gange siden, men aldrig genfundet kvinderne. Jeg drømmer forgæves, at jeg vil finde hende, og at hun vil åbne øjnene og smile. Men jeg er alene i min afgrund af sorg. Når sneen pisker mod ruderne, sidder jeg og venter på foråret som aldrig vil komme. Af og til synes jeg, at jeg igen hører kvindernes sang. Men det er bare sneen, der flyger udenfor.